

حدیث اول :

انما قلب الحدث كالارض الخاليه

حدیث دوم:

مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل ، جلد ۱۵ ، صفحه ۱۶۹

عنوان باب : الجزء الخامس عشر تتمه كتاب النكاح أَبْوَابُ أَحْكَامِ الْأَوْلَادِ 63 - بَابُ جُمْلَةٍ مِنْ حُقُوقِ الْأَوْلَادِ

قائل : پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)

وَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا أَعَانَ وَلَدَهُ عَلَى بِرِّهِ بِالْإِحْسَانِ إِلَيْهِ وَالتَّائِفِ لَهُ وَتَعْلِيمِهِ وَتَأْدِيبِهِ.

خدا رحمت کند فردی را که فرزندش را بر نیکی اش یاری رساند، با نیکی کردن بر او ،
انس و الفت گرفتن با او، تعلیم دادن او و ادب کردنش

حدیث سوم

رُويَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : أَنَّهُ نَظَرَ إِلَى بَعْضِ الْأَطْفَالِ فَقَالَ وَيْلٌ لِأَوْلَادِ آخِرِ الزَّمَانِ مِنْ آبَائِهِمْ فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مِنْ آبَائِهِمُ الْمُشْرِكِينَ فَقَالَ لَا مِنْ آبَائِهِمُ الْمُؤْمِنِينَ لَا يُعَلِّمُونَهُمْ شَيْئًا مِنَ الْفَرَائِضِ وَإِذَا تَعَلَّمُوا أَوْلَادَهُمْ مَنَعُوهُمْ وَرَضُوا عَنْهُمْ بِعَرَضٍ يَسِيرٍ مِنَ الدُّنْيَا فَأَنَا مِنْهُمْ بَرِيءٌ وَهُمْ مِنِّي بَرَاءٌ

رسول خدا(صلی الله علیه و آله) به کودکانی نظر افکندند، پس فرمود وای بر
فرزندان آخر الزمان از جانب پدرانشان.

عرض کردند : یا رسول الله از پدران ایشان که مشرکان باشند
فرمود خیر بلکه از پدران ایشان که جزء مؤمنان هستند (چرا) که چیزی از واجبات به
فرزندانشان تعلیم نمی دهند
و(حتی) اگر فرزندان بخواهند یاد گیرند آنها را از اینکار منع کنند
اینان برای فرزندانشان به ناچیزترین چیز از دنیا راضی می شوند، پس من از ایشان بیزارم
و ایشان از من بیزارند

حدیث چهارم

عِدَّةٌ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ
رِبَاطٍ عَنْ يُونُسَ بْنِ رِبَاطٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : رَحِمَ اللَّهُ مَنْ أَعَانَ وَلَدَهُ عَلَى بَرِّهِ قَالَ قُلْتُ
كَيْفَ يُعِينُهُ عَلَى بَرِّهِ قَالَ يَقْبَلُ مَيْسُورَهُ وَيَتَجَاوَزُ عَنْ مَعْسُورِهِ وَلَا يُزْهِقُهُ وَلَا يَخْرَقُ بِهِ
فَلَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَنْ يَصِيرَ فِي حَدٍّ مِنْ حُدُودِ الْكُفْرِ إِلَّا أَنْ يَدْخُلَ فِي عُقُوقٍ أَوْ قَطِيعَةٍ رَحِمَ

یونس بن رباط گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله
فرمود:

خداوند رحمت کند کسی را که فرزندش را بر نیکی کردنش یاری نماید.
یونس گوید: گفتم: انسان چگونه فرزندش را بر نیکی کردن به خویش یاری کند؟
فرمود: عمل اندکی را که در توان اوست بپذیرد و از عملی که بر او گرانو سخت می آید
درگذرد، بر او ستم نکند و با او بداخلاقی ننماید که در این صورت بین او و فرزندش از
مرزهای کفر جزعاق شدن یا قطع رحم کردن فاصله ای نخواهد بود.

حدیث پنجم

شخصی می گوید: از دست فرزندم نزد امام کاظم علیه السلام شکایت کردم. حضرت به من فرمودند: لَا تُضْرِبُهُ وَاهْجُرْهُ وَلَا تُطِلْ [بحار الانوار، ج 104، ص 99].

شخصی می گوید: از دست فرزندم نزد امام کاظم علیه السلام شکایت کردم. حضرت به من فرمودند: او را کتک زن و با وی قهر کن، اما آن را طولانی نکن.

حدیث ششم

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله: الصَّبِيُّ وَ الصَّبِيَّةُ ، وَ الصَّبِيُّ وَ الصَّبِيَّةُ ، وَ الصَّبِيُّ وَ الصَّبِيَّةُ يُفَرَّقُ بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ لِعَشْرِ سِنِينَ [وسائل الشيعة، ج 15، ص 183].

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله: بستر خوابِ پسر بچه از پسر بچه، و پسر بچه از دختر بچه، و دختر بچه از دختر بچه، چون به ده سالگی رسیدند، از یکدیگر جدا شوند [در حدیث دیگری سفارش شده است که این کار در شش سالگی انجام شود].

پ

يُفَرَّقُ بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ لِعَشْرِ

نشانی: الکافی، جلد ۶، صفحه ۴۶ عنوان باب: الجزء السادس كِتَابُ
الْعَقِيْقَةِ بَابُ النُّشُوءِ قَائِلُ: امام صادق (عليه السلام)

مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ الْمَدَائِنِيِّ عَنْ عَائِدِ بْنِ حَبِيبٍ بَيَّاعِ الْهَرَوِيِّ عَنْ عِيسَى بْنِ زَيْدٍ رَفَعَهُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ
السَّلَامُ قَالَ: يَتَغَيَّرُ الْعِلَامُ لِسَبْعِ سِنِينَ وَ يُؤْمَرُ بِالصَّلَاةِ لِتِسْعٍ وَ يُفَرَّقُ بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ
لِعَشْرِ وَ يَحْتَلِمُ لِأَرْبَعِ عَشْرَةِ سَنَةً وَ مُنْتَهَى طَوْلِهِ لِاثْنَتَيْنِ وَ عَشْرِينَ سَنَةً وَ مُنْتَهَى عَقْلِهِ
لِثَمَانٍ وَ عَشْرِينَ سَنَةً إِلَّا التَّجَارِبَ

حدیث هفتم

امام رضا علیه السلام: إِذَا وَعَدْتُمْ الصَّبِيَّانَ فَفُؤَا لَهُمْ فَإِنَّهُمْ يَرَوْنَ أَنَّكُمْ الَّذِينَ تَرْزُقُونَهُمْ إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَيْسَ يَغْضَبُ لَشَيْءٍ كَغَضَبِهِ لِلنِّسَاءِ وَالصَّبِيَّانِ [الكافي، ج 6، ص 150].

امام رضا علیه السلام: هرگاه به کودکان وعده ای می دهید، آن را برایشان عملی کنید؛ زیرا آنان می پندارند شما همان کسانی هستید که روزی شان می دهید. و بی گمان خداوند بزرگ و بیشکوه به اندازه ای که برای (رعایت نکردن حقوق) زنان و کودکان خشمناک می شود، برای چیز دیگری خشمناک نمی شود

انی : الكافي , جلد ٦ , صفحه ٥٠ عنوان باب : الجزء السادس كِتَابُ الْعَقِيقَةِ بَابُ بَرِّ الْأَوْلَادِ قَائِلُ : امام کاظم (علیه السلام)

عِدَّةٌ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ كُتَيْبِ الصَّيْدَاوِيِّ قَالَ قَالَ
لِي أَبُو الْحَسَنِ عَلَيْهِ
السَّلَامُ : إِذَا وَعَدْتُمْ الصَّبِيَّانَ فَفُؤَا لَهُمْ فَإِنَّهُمْ يَرَوْنَ أَنَّكُمْ الَّذِينَ تَرْزُقُونَهُمْ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ
لَيْسَ يَغْضَبُ لَشَيْءٍ كَغَضَبِهِ لِلنِّسَاءِ وَ الصَّبِيَّانِ .

حدیث هشتم

امام علی علیه السلام: إِلَّا فُرَاطٌ فِي الْمَلَامَةِ يَشُبُّ نِيرَانَ اللَّجَاجِ ؛
زیاده روی در سرزنش کردن ، آتش لجاجت را شعله ور می سازد[. تحف العقول ، ص ۱۸۴]

حدیث نهم

امام امیرمؤمنان علی علیه السلام ... :عَلِّمُوا صِبْيَانَكُمْ مَا يَنْفَعُهُمُ اللَّهُ بِهِ لَا تَغْلِبْ عَلَيْهِمُ
الْمُرْجَنَةُ بِرَأْيِهَا] ... الخصال، ج 2، ص 614].

امام امیرمؤمنان علی علیه السلام :به کودکان خود، آنچه را خداوند سودمندشان قرار
داده است، بیاموزید تا مُرْجئه . [مُرْجئه، فرقه ای بودند که انحرافات در عقیده
داشتند] . با اندیشه خویش بر آنان چیره نشوند.

حدیث دهم

پیامبر صلی الله علیه و آله: إِنَّ التُّرَابَ رِيعُ الصَّبْيَانِ ؛

خاک، بهار (تفریحگاه) کودکان است]. [معجم الکبیر، ج ۶، ص ۱۴۰، ح ۵۷۷۵]

حدیث یازدهم

امام کاظم علیه السلام: تُسْتَحَبُّ عَرَامَةُ الصَّبِيِّ فِي صِغَرِهِ لِيَكُونَ حَلِيمًا فِي كِبَرِهِ، مَا يَنْبَغِي
أَنْ يَكُونَ إِلَّا هَكَذَا ؛

خوب است بچه در کودکی بازی گوش باشد تا در بزرگ سالی بردبار گردد و
شایسته‌نیست که جز این باشد]. [کافی، ج ۶، ص ۵۱، ح ۲]

حدیث دوازدهم

امام علی علیه السلام: مَنْ سَأَلَ فِي صِغَرِهِ أَجَابَ فِي كِبَرِهِ ؛

هر کس در خردسالی سؤال کند، در بزرگ سالی اش پاسخ می دهد]. [غرر الحکم، ح
۱۸۲۷۳]

حدیث سیزدهم

امیرالمؤمنین (علیه السلام)

مَنْ لَمْ يُجْهِدْ نَفْسَهُ فِي صِغَرِهِ لَمْ يَجِدْ رَاحَةً فِي كِبَرِهِ.

عیون الحکم و المواعظ , جلد ۱ , صفحہ ۴۴۶

حدیث چہاردهم

شناسه حدیث : ۲۶۹۳۷۰ | نشانی : بحار الأنوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار عليهم السلام , جلد ۷۵ , صفحہ ۱۳۵ عنوان باب : الجزء الخامس و السبعون [تتمة كتاب الروضة] [تتمة أبواب المواعظ و الحکم] [باب 21 وصايا علي بن الحسين عليهما السلام و مواعظه و حكمهقائل : امام سجاد (عليه السلام) وَ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ كَرُمَتْ عَلَيْهِ نَفْسُهُ هَانَتْ عَلَيْهِ الدُّنْيَا.

حدیث پانزدهم

شناسه حدیث : ۱۵۸۰۵۲ | نشانی : عیون الحکم و المواعظ , جلد ۱ , صفحہ ۴۳۹ عنوان باب : الباب الرابع و العشرون ممّا ورد من حکم أمير المؤمنين عليّ بن أبي طالب ع في حرف الميم الفصل الأوّل بالميم المفتوحة بلفظ منقائل : امیرالمؤمنین (علیه السلام)

مَنْ كَرُمَتْ عَلَيْهِ نَفْسُهُ لَمْ يُهْنَهَا بِالْمَعْصِيَةِ.

دلا غافل زسبحانی چه حاصل

مطیع نفس شیطانی چه حاصل

بود قدر تو افزون از ملایک

تو قدر خود نمی دانی چه حاصل (بابا طاهر)

حدیث شانزدهم

ه حدیث : ۱۴۴۳۰۹ | نشانی : الوافی , جلد ۲۶ , صفحه ۲۸۴ عنوان باب :
الجزء السادس والعشرون [كتاب الروضة [أبواب المواعظ باب مواعظ سائر
الأئمة المعصومين صلوات الله و سلامه عليهم أجمعين [1] بيانقائل : امام هادی
(عليه السلام)

و قال عليه السلام: 'من هانت عليه نفسه فلا تأمن شره'.

شناسه حدیث : ۴۵۹۱۷۷ | نشانی : غررالحکم و درر
الکلم , جلد ۱ , صفحه ۶۶۱ عنوان باب : أَلْفَضْلُ السَّابِعِ وَ السَّبْعُونَ مِمَّا وَرَدَ مِنْ
حِكْمِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي حَرْفِ الْمِيمِ بِلَفْظٍ مَنْ قَالَ عَلَيْهِ
السَّلَامُ 1434 : قائل : امیرالمؤمنین (عليه السلام)
مَنْ هَانَتْ عَلَيْهِ نَفْسُهُ فَلَا تَرَجَّ خَيْرُهُ .

شناسه حدیث : ۳۰۳۷۲۴ | نشانی : تحف العقول عن آل الرسول عليهم
السلام , جلد ۱ , صفحه ۲۰۱ عنوان باب : باب ما روي عن أمير المؤمنين عليه
السلام و روي عنه عليه السلام في قصار هذه المعانيقائل : امیرالمؤمنین (عليه
السلام)

هَانَتْ عَلَيْهِ نَفْسُهُ مَنْ أَظْلَعَ عَلَى سِرِّهِ

هر که سختی حال خود را فاش کند بخواری تن داده و خود را زبون ساخته،

حدیث هفدهم

شناسه حدیث : ۳۸۲۲۴۴ | نشانی : نهج البلاغة , جلد ۱ , صفحه ۵۰۶ عنوان
باب : باب المختار من حکم أمير المؤمنين عليه السلام و يدخل في ذلك المختار من
أجوبة مسائله و الكلام القصير الخارج في سائر أغراضه - 184 قائل : امير المؤمنين
(عليه السلام)

وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنْ لَمْ تَكُنْ حَلِيمًا فَتَحَلَّمْ فَإِنَّهُ قَلَّ مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ إِلَّا أَوْشَكَ أَنْ يَكُونَ
مِنْهُمْ.

حدیث هجدهم

شناسه حدیث : ۳۰۴۴۰۴ | نشانی : تحف العقول عن آل الرسول عليهم
السلام , جلد ۱ , صفحه ۴۸۹ عنوان باب : و روي عن الإمام الخالص الهادي أبي
محمد الحسن بن علي عليه السلام في طوال هذه المعاني و روي عنه عليه السلام في
قصار هذه المعاني قائل : امام حسن عسکری (عليه السلام)

وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : جُرْأَةُ الْوَلَدِ عَلَى وَالِدِهِ فِي صَغَرِهِ تَدْعُو إِلَى الْعُقُوقِ فِي كِبَرِهِ.

گستاخی فرزند بر پدرش در کودکی ، او را به سمت عاق شدن در بزرگسالی می کشاند

حدیث نوزدهم

محبت به مادر حق فرزند است

پیامبر صلی الله علیه و آله: حَقُّ الْوَلَدِ عَلَى وَالِدِهِ... أَنْ يَسْتَفْرِهَ أُمَّهُ ؛

حق فرزند بر پدر این است که مادر او را گرامی بدارد]. کافی ، ج ۶ ، ص ۴۸ ، ح ۱۶

حدیث بیستم

وَرَوَى عَبْدُ اللَّهِ بْنُ فَضَالَةَ [2] عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ وَ أَبِي جَعْفَرٍ ع قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ إِذَا بَلَغَ الْغُلَامُ ثَلَاثَ سِنِينَ يُقَالُ لَهُ قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ ثَلَاثَ سِنِينَ وَ سَبْعَةُ أَشْهُرٍ وَ عِشْرُونَ يَوْمًا فَيُقَالُ لَهُ قُلْ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ أَرْبَعُ سِنِينَ ثُمَّ يُقَالُ لَهُ قُلْ سَبْعَ مَرَّاتٍ - صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ - ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ خَمْسُ سِنِينَ ثُمَّ يُقَالُ لَهُ أَيُّهُمَا يَمِينُكَ وَ أَيُّهُمَا شِمَالُكَ فَإِذَا عَرَفَ ذَلِكَ حَوَّلَ وَجْهَهُ إِلَى الْقِبْلَةِ وَ يُقَالُ لَهُ اسْجُدْ ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ سَبْعُ سِنِينَ فَإِذَا تَمَّ لَهُ سَبْعُ سِنِينَ قِيلَ لَهُ اغْسِلْ وَجْهَكَ وَ كَفْفَيْكَ فَإِذَا غَسَلَهُمَا قِيلَ لَهُ صَلِّ ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ تِسْعُ سِنِينَ فَإِذَا تَمَّتْ لَهُ عُلَمَ الْوُضُوءُ وَ ضُرِبَ عَلَيْهِ وَ أُمِرَ بِالصَّلَاةِ وَ ضُرِبَ عَلَيْهَا فَإِذَا تَعَلَّمَ الْوُضُوءَ وَ الصَّلَاةَ غَفَرَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ وَ لِوَالِدَيْهِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ.

بیست و یکم

نشانی : الکافی ، جلد ۳ ، صفحه ۴۰۹ عنوان باب : الجزء الثالث كِتَابُ الصَّلَاةِ بَابُ صَلَاةِ الصَّبْيَانِ وَ مَتَى يُؤْخَذُونَ بِهَا قَائِلُ : امام صادق (عليه السلام) ، امام باقر (عليه السلام)

عَلِيٌّ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ حَمَادٍ عَنِ الْحَلْبِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنِ أَبِيهِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ قَالَ: إِنَّا نَأْمُرُ صَبْيَانَنَا بِالصَّلَاةِ إِذَا كَانُوا بَنِي خَمْسٍ سِنِينَ فَمُرُوا صَبْيَانَكُمْ بِالصَّلَاةِ إِذَا كَانُوا بَنِي سَبْعٍ سِنِينَ

ما فرزندانمان را امر به نماز می کنیم، آنگاه که به پنج سالگی برسند ، پس شما فرزندانمان را در هفت سالگی امر به نماز کنید

بیست و دوم

شناسه حدیث : ۹۸۷۷۲ | نشانی : من لا یحضره الفقیه ، جلد ۱ ، صفحه ۲۸۰ عنوان باب : الجزء الأول أَبْوَابُ الصَّلَاةِ وَ حُدُودِهَا بَابُ الْحَدِّ الَّذِي يُؤْخَذُ فِيهِ الصَّبْيَانُ بِالصَّلَاةِ قَائِلُ : امام رضا (عليه السلام) وَ رُوِيَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ قَارِنٍ أَنَّهُ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ أَوْ سُئِلَ وَ أَنَا أَسْمَعُ عَنِ الرَّجُلِ يَخْتِنُ وَلَدَهُ وَ هُوَ لَا يُصَلِّي الْيَوْمَ وَ الْيَوْمَيْنِ فَقَالَ « وَ كَمْ أَتَى عَلَى الْغُلَامِ »

فَقَالَ ثَمَانِي سِنِينَ فَقَالَ «سُبْحَانَ اللَّهِ يَتْرُكُ الصَّلَاةَ» قَالَ قُلْتُ يُصِيبُهُ الْوَجَعُ قَالَ
«يُصَلِّي عَلَى نَحْوِ مَا يَقْدِرُ» .

من لا يحضره الفقيه / ترجمه بلاغی و غفاری ; ج ۱ ص ۴۲۷

- 862 از حسن بن قارن روایت کرده‌اند که گفت: از امام رضا علیه السلام پرسیدم یا از
امام رضا علیه السلام پرسیدند و من حاضر بوده و شنیدم که هر گاه شخصی فرزندش
را ختنه کند او يك يا دو روز نماز نمی‌خواند، آن حضرت پرسید: آن بچه چند سال
دارد؟ گفت: هشت سال، پس فرمود: سبحان الله (در مقام شگفتی از وقوع امر
عجیبی) آیا نماز را ترك می‌کند؟ گوید: گفتم: اگر بخواهد نماز بخواند دچار درد و
ناراحتی می‌شود، فرمود: بهر صورت که می‌تواند نماز بخواند.

بیست و سوم

أَمَّا صَوْمُ التَّأْدِيبِ فَإِنْ يُؤْخَذَ الصَّبِيُّ إِذَا رَاهَقَ بِالصَّوْمِ تَأْدِيبًا وَ لَيْسَ بِفَرْضٍ

مَا رَوْزَةُ تَأْدِيبِ این گونه است:

هنگامی که کودک نزدیک به سن بلوغ رسید، برای تأدیب او را به روزه گرفتن وا می‌دارند و
این روزه، واجب نیست.

شناسه حدیث : ۱۱۰۲۱۲ | نشانی : الکافی , جلد ۴ , صفحه ۸۳ عنوان باب
:الجزء الرابع كِتَابُ الصَّيَامِ بَابُ وُجُوهِ الصَّوْمِ مَقَائِلُ : امام سجاد (علیه السلام) ،
پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)

بیست و چهارم

منية المريد في أدب المفيد و المستفيد , جلد ١ , صفحه ٣٨٠ عنوان باب
[خاتمة] المطلب الثاني في مراتب أحكام العلم الشرعي و ما ألحق بهقائل
:اميرالمؤمنين (عليه السلام)

🌸 قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا قَالَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ
جَمَاعَةٌ مِنَ الْمُفَسِّرِينَ مَعْنَاهُ عَلِّمُوهُمْ مَا يَنْجُونَ بِهِ مِنَ النَّارِ .

خداوند در قرآن می فرماید : خودتان و اهل خانه تان را از آتش حفظ کنید.

امیر المونین ذیل این آیه فرمودند :

به آنها چیزهایی بیاموزید که آنها را از آتش جهنم نجات دهد.

بیست و پنجم

نشانی : تهذیب الأحکام , جلد ٨ , صفحه ١١١ عنوان باب : الجزء الثامن كِتَابُ
الْظَّلَاقِ - 5 بَابُ الْحُكْمِ فِي أَوْلَادِ الْمُطَلَّقاتِ مِنَ الرِّضَاعِ وَ حُكْمِهِمْ بَعْدَهُ وَ هُمْ أَطْفَالُ الْقَائِلِ
:امام صادق (عليه السلام)

وَ عَنْهُ عَنْ عِدَّةٍ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ
الْعَزِيزِ عَنْ رَجُلٍ عَنْ جَمِيلِ بْنِ دَرَّاجٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ
السَّلَامُ قَالَ: «بَادِرُوا أَخْدَانَكُمْ بِالْحَدِيثِ قَبْلَ أَنْ تَسْبِقَكُمْ إِلَيْهِمُ الْمُرْجِئَةُ

سبقت بگیرید به آموزش حدیث قبل از آنیکه مرجئه (گروهی که انحراف عقیده دارند)
بر شما سبقت بگیرند

بیست و ششم

شناسه حدیث : ۳۸۲۴۴۵ | نشانی : نهج البلاغة , جلد ۱ , صفحه ۵۴۶ عنوان
باب : باب المختار من حکم أمير المؤمنين عليه السلام و يدخل في ذلك المختار من
أجوبة مسائله و الكلام القصير الخارج في سائر أغراضه - 376 قائل : اميرالمؤمنين
(عليه السلام)

وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ لِلْوَلَدِ عَلَى الْوَالِدِ حَقًّا وَإِنَّ لِلْوَالِدِ عَلَى الْوَلَدِ حَقًّا. فَحَقُّ الْوَالِدِ عَلَى
الْوَلَدِ أَنْ يُطِيعَهُ فِي كُلِّ شَيْءٍ إِلَّا فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ سُبْحَانَهُ وَحَقُّ الْوَلَدِ عَلَى الْوَالِدِ أَنْ يُحَسِّنَ
إِسْمَهُ وَ يُحَسِّنَ أَدَبَهُ وَ يُعَلِّمَهُ الْقُرْآنَ

برای فرزند حق است بر گردن پدر و برای پدر نیز حق است بر گردن فرزند.
اما حق پدر بر فرزند این است که فرزند مطیع پدرش باشد جز در آن مواردی که به
معصیت خدا منجر شود
و اما حق فرزند بر پدرش این است که نام نیکو بر او گذارد و او را با ادب بار بیاورد و به
او قرآن تعلیم دهد

بیست و هفتم

پیامبر صلی الله علیه و آله : دُعَاءُ الْوَالِدِ لِوَلَدِهِ كَدُعَاءِ النَّبِيِّ لِأُمَّتِهِ ،
دعای پدر برای فرزندش، همانند دعای پیامبر برای امتش است.

مشكاة الأنوار في غرر الأخبار، ج 1، ص 325

بیست و هشتم

رسول الله صلی الله علیه و آله : لَا تَدْعُوا عَلَى أَوْلَادِكُمْ أَنْ تَوَافِقَ مِنَ اللَّهِ - إِبَابَةٌ] .
تاریخ أصبهان : ج 2 ص 296 ح 1784] .

پیامبر صلی الله علیه و آله : فرزندان خود را نفرین نکنید ، مبادا مورد اجابت خداوند
قرار گیرد

بیست و نهم

الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۵۲ عنوان باب : الجزء السادس كِتَابُ الْعَقِيقَةِ بَابُ
النَّوَادِرِ قائل : امام صادق (عليه السلام) ، پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)

مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ [الْحُسَيْنِ خ ل] عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ ابْنِ أَبِي
عُمَيْرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ: كُنْتُ جَالِساً عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذْ
دَخَلَ يُونُسُ بْنُ يَعْقُوبَ فَرَأَيْتُهُ يَتَنَزَّلُ فَقَالَ لَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا لِي أَرَاكَ تَنَزُّ قَالَ
طِفْلٌ لِي تَأَذَّيْتُ بِهِ اللَّيْلَ أَجْمَعَ فَقَالَ لَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا يُونُسُ حَدِّثْنِي
أَبِي مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ آبَائِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ عَنْ جَدِّي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ
آلِهِ أَنَّ جَبْرَائِيلَ نَزَلَ عَلَيْهِ وَ رَسُولُ اللَّهِ وَ عَلِيٌّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَتَنَزَّلَانِ فَقَالَ جَبْرَائِيلُ عَلَيْهِ
السَّلَامُ يَا حَبِيبَ اللَّهِ مَا لِي أَرَاكَ تَنَزُّ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ طِفْلَانِ لَنَا
تَأَذَّيْنَا بِبُكَائِهِمَا فَقَالَ جَبْرَائِيلُ مَهْ يَا مُحَمَّدُ فَإِنَّهُ سَيُبْعَثُ لَهُوَلَاءِ الْقَوْمِ شَيْعَةً إِذَا بَكَى أَحَدُهُمْ
فَبُكَوْهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِلَى أَنْ يَأْتِيَ عَلَيْهِ سَبْعُ سِنِينَ فَإِذَا جَارَ السَّبْعُ فَبُكَوْهُ اسْتَغْفَارُ لَوَالِدَيْهِ
إِلَى أَنْ يَأْتِيَ عَلَى الْحَدِّ فَإِذَا جَارَ الْحَدُّ فَمَا أَتَى مِنْ حَسَنَةٍ فَلِوَالِدَيْهِ وَ مَا أَتَى مِنْ سَيِّئَةٍ فَلَا
عَلَيْهِمَا

ترجمه فروع کافی ; ج ۷ ص ۱۳۴

- 5 محمد بن مسلم گوید:

در خدمت امام صادق علیه السلام نشستہ بودم کہ یونس بن یعقوب وارد شد. یونس
از امری ناراحت بود و می نالید.

امام علیه السلام به او فرمود: برای چه ناراحت و نالان هستی؟

عرض کرد: کودکی دارم کہ تمام دیشب را به خاطر او اذیت شدم.

فرمود: ای یونس! پدرم محمد بن علی علیهما السلام از پدران خویش علیهم السلام، از
جدّم پیامبر خدا صلی الله علیه و آله خبر داد کہ جبرئیل علیه السلام بر پیامبر خدا
صلی الله علیه و آله نازل شد در حالی کہ ایشان و حضرت علی علیه السلام ناراحت
بودند و می نالیدند.

جبرئیل علیه السّلام عرض کرد: ای حبیب خدا! چرا ناراحت و نالان هستی؟
 پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: به جهت گریه دو کودکی که داریم.
 جبرئیل علیه السّلام عرض کرد: نگران مباش ای محمد! زیرا به زودی برای شما
 شیعیانی خواهند آمد که گریه فرزندان آنها تا هفت سالگی «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»، پس از
 هفت سالگی گریه‌اش استغفار برای پدر و مادرش است. تا این که به سن بلوغ برسد.
 زمانی که به سن بلوغ رسید، هر عمل نیکی که انجام دهد برای پدر و مادرش نیز منظور
 خواهد شد و هر عمل زشتی انجام دهد ربطی به پدر و مادرش نخواهد داشت

سی ام

الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۹ عنوان باب : الجزء السادس كِتَابُ الْعَقِيقَةِ بَابُ بَرِّ
 الْأَوْلَادِ قَالَ : امام صادق (علیه السلام) ، پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)

عِدَّةٌ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ خَالِدٍ عَنْ شَرِيفِ بْنِ سَابِقٍ عَنِ الْفَضْلِ بْنِ أَبِي
 قُرَّةٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : مَنْ
 قَبَّلَ وَلَدَهُ كَتَبَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ حَسَنَةً وَ مَنْ فَرَّحَهُ فَرَّحَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ مَنْ
 عَلَّمَهُ الْقُرْآنَ دُعِيَ بِالْأَبَوَيْنِ فَيُكْسَيَانِ حُلَّتَيْنِ يُضِيءُ مِنْ نُورِهِمَا وَجْهُ أَهْلِ الْجَنَّةِ .

ترجمه فروع کافی ; ج ۷ ص ۱۲۶

1- فضل بن قره گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله
 فرمود:

هرکس فرزندش را ببوسد، خداوند برایش يك حسنه می نویسد، و هرکس فرزندش را
 خوشحال کند، خداوند در روز رستاخیز او را شاد خواهد نمود و هرکس به فرزندش
 قرآن بیاموزد، در روز قیامت پدر و مادر او فرامی خوانند و به آنان دو لباس مخصوص
 می پوشانند که چهره بهشتیان از نور آن لباس ها روشن می گردد.

سی و یکم

من لا يحضره الفقيه ، جلد ۲ ، صفحه ۴۹ عنوان باب : الجزء الثاني بَابُ الْخَرَجِ
وَالْجَزْيَةِ قَائِلٌ : امام صادق (عليه السلام) ، پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)
وَرَوَى فَضِيلُ بْنُ عُثْمَانَ الْأَعْمُورِيُّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ قَالَ: «مَا مِنْ مَوْلُودٍ يُوَلَدُ
إِلَّا عَلَى الْفِطْرَةِ فَأَبَوَاهُ اللَّذَانِ يَهُودَانِهِ وَنَصْرَانِيهِ وَيَمَجَّسَانِهِ

من لا يحضره الفقيه / ترجمه بلاغی و غفاری ; ج ۲ ص ۳۵۲

- 1668 و فضیل بن عثمان اعور از امام صادق علیه السلام روایت کرده است فرمود:
هیچ مولودی نیست مگر آنکه بر فطرت توحید و اسلام متولد می شود، ولی والدینش
همان کسانی هستند که او را یهودی و نصرانی و مجوسی میسازند

سی و دوم

مکارم الاخلاق نویسنده : الطبرسي، رضي الدين جلد 1 : صفحه 220 :

وقال عليه السلام : اعدلوا بين أولادكم [في السر] كما تحبون أن يعدلوا بينكم في البر
واللطف.

بین فرزندان خود به عدالت رفتار کنید همانطور که خودتان دوست دارید در محبت
لطف با شما به عدالت رفتار شود

مکارم الاخلاق نویسنده : [الطبرسي، رضي الدين](#) جلد 1 : صفحه 220 :

سی و سوم

هرکه با کودک سر و کارش فتاد
پیامبر خدا صلی الله علیه و آله : مَنْ كَانَ عِنْدَهُ صَبِيٌّ فَلْيَتَّصَبْ لَهُ . کتاب من لایحضره
الفقیه، ج 3، ص 483.]

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله : هر کس نزدش کودکی باشد، باید با او کودکانه رفتار کند

سی و چهار

امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ - لَيَرْحَمُ الْعَبْدَ لَشِدَّةِ حُبِّهِ لَوْلَايِهِ ؛
بدون تردید ، خداوند بر بنده خود به خاطر شدت محبت به فرزندش ، رحم می کند
[.کافی، ج ۶، ص ۵۰، ح ۱۵]

سی و پنجم

الکافی , جلد ۵ , صفحه ۱۲۴ عنوان باب : الجزء الخامس كِتَابُ الْمَعِيشَةِ بَابُ
الْمَكَاسِبِ الْحَرَامِ قَائِلُ : امام صادق (عليه السلام)

أَحْمَدُ عَنِ ابْنِ فَضَّالٍ عَنِ ابْنِ بُكَيْرٍ عَنِ عُبَيْدِ بْنِ زُرَّارَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ
السَّلَامُ قَالَ: كَسَبُ الْحَرَامِ يَبِينُ فِي الذَّرِّيَّةِ.

:امام صادق علیه السلام فرمود:

به دست آوردن مال حرام، در فرزندان و ذریه اثرش نمایان می شود.

سی و ششم

بحار الأنوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار عليهم السلام , جلد ۶۳ , صفحه ۲۷۸ عنوان باب : الجزء الثالث و الستون [تتمة كتاب السماء و العالم [أبواب ما يعمل من الحبوب باب 3 الأسواق و أنواعها قائل :امام صادق (عليه السلام)

عَنْ أَحْمَدَ بْنِ غِيَاثٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَيْسَى عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ بَكْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ يُوَلَّدُ الْوَلَدُ فَيَكُونُ فِيهِ أَلْبَلُهُ وَ الضَّعْفُ فَقَالَ مَا يَمْنَعُكَ مِنَ السَّوِيقِ إِشْرَبُهُ وَ مُرْ أَهْلَكَ بِهِ فَإِنَّهُ يُنْبِتُ اللَّحْمَ وَ يَشُدُّ الْعَظْمَ وَ لَا يُوَلَّدُ لَكُمْ إِلَّا الْقَوِيُّ .

بکر بن محمد که نزد امام ششم علیه السلام بودم و مردی بآن حضرت گفت: یا بن رسول الله نوزاد ما کم خرد و ناتوان به دنیا می آید (چه کنیم؟) فرمود: چه چیزی تو را از خوردن سويق بازداشته است؟ هم خودت بخور و هم همسرت را بر آن امر کن چراکه بر بدن گوشت می رویاند، استخوان ها را محکم سازد و فرزندی به دنیا نمی آوری مگر آنکه قوی باشد

سی و هفتم

مکارم الأخلاق , جلد ۱ , صفحه ۲۲۰

وَ قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ: مِنْ حَقِّ الْوَلَدِ عَلَى وَالِدِهِ ثَلَاثَةٌ يُحَسِّنُ إِسْمَهُ وَ يُعَلِّمُهُ الْكِتَابَةَ وَ يُزَوِّجُهُ إِذَا بَلَغَ.

پیامبر فرمودند : حقوق فرزند بر پدر این سه چیز است: نام نیکو بر او بگذارد، و به او نوشتن بیاموزد، و چون بالغ شد برایش ازدواج کند.

الكافي , جلد ۶ , صفحه ۳ عنوان باب : الجزء السادس كِتَابُ الْعَقِيقَةِ بَابُ فَضْلِ
الْوَلَدِ قائل : امام رضا (عليه السلام)

وَعَنْهُ عَنْ بَكْرِ بْنِ صَالِحٍ قَالَ: كَتَبْتُ إِلَى أَبِي الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنِّي اجْتَنَبْتُ طَلَبَ الْوَلَدِ
مُنْذُ خَمْسِ سِنِينَ وَذَلِكَ أَنَّ أَهْلِي كَرِهَتْ ذَلِكَ وَقَالَتْ إِنَّهُ يَشْتَدُّ عَلَيَّ تَرْبِيَتُهُمْ لِقِلَّةِ الشَّيْءِ
فَمَا تَرَى فَكَتَبَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَيَّ أَطْلُبِ الْوَلَدَ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَرْزُقُهُمْ .

بکر بن صالح گوید:

در نامه‌ای به امام کاظم علیه السلام نوشتم: من از پنج سال پیش از خواستن فرزند
خودداری می‌نمایم؛ چرا که همسرم از این کار ناراضی است و می‌گوید: «به خاطر عدم
توانایی مالی، بزرگ کردن فرزندان برایم دشوار است»؛ نظر شما چیست؟
امام علیه السلام در پاسخ نوشت: فرزند بخواه که خداوند روزی آنان را می‌دهد.

الكافي , جلد ۶ , صفحه ۳ عنوان باب : الجزء السادس كِتَابُ الْعَقِيقَةِ بَابُ
فَضْلِ الْوَلَدِ قائل : امام صادق (عليه السلام)

أَبُو عَلِيٍّ الْأَشْعَرِيُّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ يَحْيَى عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ
عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ
السَّلَامُ قَالَ: إِنَّ فُلَانًا رَجُلًا سَمَاهُ قَالَ إِنِّي كُنْتُ زَاهِدًا فِي الْوَلَدِ حَتَّى وَقَفْتُ بِعَرَفَةَ فَإِذَا إِلَى
جَانِبِي غُلَامٌ شَابٌّ يَدْعُو وَيَبْكِي وَيَقُولُ يَا رَبِّ وَالِدَيَّ وَالِدَيَّ فَرَعَّبَنِي فِي الْوَلَدِ حِينَ سَمِعْتُ
ذَلِكَ .

اسحاق بن عمار گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: فلانی (نام او را فرمود) گفت: پیشتر نسبت به داشتن فرزند بی‌علاقه بودم تا روزی که در عرفه جوانی را در کنار خود مشاهده کردم، دیدم می‌نالد و می‌گوید: پروردگارا! پدر و مادرم، پدر و مادرم. دعای آن جوان مرا به داشتن فرزند ترغیب کرد.

چهلیم

عیون أخبار الرضا علیه السلام ، جلد ۱ ، صفحه ۳۰۷ عنوان باب : الجزء الأول 28 باب فیما جاء عن الإمام علي بن موسى علیه السلام من الأخبار المتفرقة قائل : امام رضا (علیه السلام) ، امام صادق (علیه السلام)

حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ عَبْدِ دُوسٍ النَّيْسَابُورِيُّ الْعَطَّارُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ قُتَيْبَةَ النَّيْسَابُورِيُّ عَنْ حَمْدَانَ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ عَبْدِ السَّلَامِ بْنِ صَالِحِ الْهَرَوِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلِيَّ بْنَ مُوسَى الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا أَحْيَا أَمْرَنَا فَقُلْتُ لَهُ وَكَيْفَ يُحْيِي أَمْرَكُمْ قَالَ يَتَعَلَّمُ عُلُومَنَا وَ يُعَلِّمُهَا النَّاسَ فَإِنَّ النَّاسَ لَوْ عَلِمُوا مَحَاسِنَ كَلَامِنَا لَاتَّبَعُونَا

الخصال ، جلد ۱ ، صفحه ۲۲

الْفُضَيْلُ بْنُ يَسَارٍ قَالَ قَالَ لِي أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا فَضَيْلُ إِنَّ حَدِيثَنَا يُحْيِي الْقُلُوبَ .

امام پنجم فرمود ای فضیل حدیث ما دلها را زنده کند.